

تجربه یک ترم تحصیلی مجازی چگونه بود؟

نظرات دانشجویان دانشگاه‌های تهران در خصوص تجربه آموزش مجازی و امتحانات پایان ترمی که گذراندند با یکدیگر متفاوت است اما اکثر آنها متفق‌القولند که آموزش مجازی پتانسیل‌های بسیاری دارد و می‌تواند در سیستم آموزش عالی ایران پس از شیوع کرونا نیز تثبیت شود.

نظرات دانشجویان دانشگاه‌های تهران در خصوص تجربه آموزش مجازی و امتحانات پایان ترمی که گذراندند با یکدیگر متفاوت است اما اکثر آنها متفق‌القولند که آموزش مجازی پتانسیل‌های بسیاری دارد و می‌تواند در سیستم آموزش عالی ایران پس از شیوع کرونا نیز تثبیت شود.

به گزارش ایسنا، از اسفند ماه سال ۹۸ دانشجویان و استادان دانشگاه به ناچار شیوه جدیدی از آموزش را در پیش گرفتند؛ شیوه‌ای که در آن دیگر دانشجویی روبه روی استاد ننشسته و تخته‌ای برای نوشتن وجود ندارد. کلاس درس، سامانه آموزش مجازی است و اینترنت است که استاد و دانشجو را به هم متصل می‌کند.

تجربه آموزش مجازی در این سطح گسترده با چالش‌های بسیاری برای دانشجویان و استادان همراه بود. یکی از دانشجویان یک دانشگاه صنعتی در این باره می‌گوید: کیفیت تدریس استادان خوب بود اما روزهایی هم بود که کلاس سیستم آموزش مجازی دانشگاه دچار مشکل بود یا در روزهای ابتدایی برخی استادان بارگذاری یک فایل پی‌دی‌اف را هم بلد نبودند. استادی داشتیم که نمی‌توانست صفحه را به گونه‌ای تنظیم کند که هم گفت‌وگوی دانشجویان را ببیند و هم تدریس کند.

دانشجوی دیگر این دانشگاه می‌گوید به طور کلی تجربه‌ی کلاس مجازی بهتر از کلاس حضوری بوده است و اگر کیفیت جزوه‌ها و کلاس‌ها بالاتر رود دیگر هیچ مشکلی وجود ندارد. او معتقد است به طور کلی در این ترم تحصیلی که اغلب کلاس‌های آن به صورت مجازی برگزار شد مطالب بیشتری آموخته است.

یکی از دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف نیز درباره مزایا و معایبی که شیوه مجازی تدریس داشت می‌گوید: صرفه جویی در هزینه و زمان یکی از مزایای آموزش مجازی بود. برای دانشجویهای شهرستانی، تحصیل در تهران هزینه زیادی دارد و با مجازی شدن آموزش هزینه این دانشجویان کاهش پیدا کرده است. علاوه بر آن، در زمانی که کلاس‌ها به صورت حضوری برگزار می‌شد در فاصله میان کلاس‌ها با هدررفت زمان مواجه بودیم اما در آموزش آنلاین در استفاده از زمان بسیار صرفه جویی شد.

این دانشجوی رشته‌ی مهندسی کامپیوتر ادامه می‌دهد: مزیت دیگری که این شیوه‌ی آموزشی داشت، دسترسی به فیلم‌های کلاس‌ها بود. اگر دانشجویی کلاسی را از دست می‌داد می‌توانست در زمان‌های خالی خود ویدیوهای کلاس‌ها را ببیند. اما شاخص‌ترین مشکلی که در آموزش مجازی وجود داشت، تعاملی نبودن کلاس‌ها بود. البته دانشگاه سعی کرد که دانشجویان هم در کلاس‌ها مشارکت داشته باشند اما با کلاس‌های حضوری تفاوت زیادی داشت.

وی ادامه می‌دهد: فکر کنم دانشگاه‌ها جزو اولین دانشگاه‌هایی بود که سامانه‌های برگزاری کلاس‌های مجازی را راه اندازی کرد و دانشجویان و استادان نیز به سرعت خود را با آن وفق دادند البته یکی دو هفته اول مشکلاتی وجود داشت اما به نظرم این سرعتی که در راه اندازی سامانه و برگزاری کلاس‌ها وجود داشت قابل توجه بود. به نظر می‌رسد دانشگاه صنعتی شریف از لحاظ نرم‌افزاری و سخت‌افزاری از گذشته زیرساخت‌هایی را فراهم کرده بود که توانست به این سرعت برگزاری کلاس‌ها را به شیوه مجازی ادامه دهد. با توجه به ناگهانی بودن تعطیلی مراکز آموزشی، خیلی خوب شرایط مدیریت شد.

این دانشجو در پاسخ به سوالی درباره ادامه استفاده از امکانات فضای مجازی برای آموزش در دورانی که کلاس‌های دانشگاه‌ها به صورت حضوری دایر شود می‌گوید: اگر این امکان وجود داشته باشد که کلاس‌هایی که حضوری برگزار می‌شوند ضبط شود و دوباره برای دانشجویان قابل دسترسی باشد خیلی خوب است اما احتمالاً هزینه زیادی دارد و باید دید اولویت دانشگاه‌ها چیست اما حتی اگر فیلم برخی از کلاس‌های حضوری هم ضبط شود بسیار خوب است.

یکی دیگر از دانشجویان که در مقطع کارشناسی دانشگاه علم و صنعت درس می‌خواند درباره مزایا و معایبی که آموزش

مجازی داشت می گوید: مزایای آموزش مجازی خیلی بیشتر از معایب آن است و کم شدن رفت و آمدها در شهری مثل تهران که ترافیک سنگینی دارد خیلی مهم است. بزرگترین عیبی که دارد این است که خیلی از استادها بلد نبودند با سامانه دانشگاه کار کنند علاوه بر آن این مدل از امتحان های پایان ترم نیز مناسب نبود و زیرساخت های دانشگاه ضعیف بود.

این دانشجو نیز با اشاره به ضبط کلاس ها گفت: این که کلاس ها ضبط می شد و می توانستیم بعدا با حوصله بیشتر و دقیق تر این جلسات را ببینیم مزیت بزرگی بود. یکی دیگر از مزایای کلاس های مجازی می تواند این باشد که حضور و غیاب دیگر بی معنا شود چرا که بسیاری از دانشجویان همسن و سال من کار می کنند و تداخل کلاس ها و ساعت کاریشان معضل محسوب می شود اما وقتی کلاس های مجازی ضبط می شود این معضل دانشجویان هم برطرف می شود.

وی درباره امتحانات پایان ترم که به صورت مجازی برگزار شد می گوید: اگر این امکان فراهم می شد که بخش اعظم نمره پایانی به فعالیت های کلاسی و پروژه ها اختصاص یابد خیلی بهتر می شد.

این دانشجوی مهندسی کامپیوتر دانشگاه علم و صنعت درباره تجربه آموزش مجازی در این دانشگاه می گوید: اصلا زیرساخت های دانشگاه مناسب نبود. من به استادان درس هایی که شرکت در آن ها برایم مهم بود ایمیل می فرستادم و از آن ها می خواستم کلاس ها را در پلتفرم دیگری برگزار کنند و استادانی که پلتفرم های دیگری را انتخاب کردند کلاس های باکیفیت تری داشتند.

وی در پایان با استقبال از این که بعد از دوران شیوع کرونا همچنان به آموزش مجازی توجه شود گفت: به نظرم بسیار مناسب است که در آینده و با رفع شیوع بیماری کلاس هایی که آزمایشگاه و کار عملی ندارند به صورت مجازی برگزار شود.

دانشجویان دانشگاه تهران نیز مانند بقیه دانشجویان سراسر کشور این ترم تحصیلی را به صورت مجازی گذراندند. یکی از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد دانشکده علوم اجتماعی این دانشگاه درباره مزیت های آموزش مجازی می گوید: مهم ترین مزیت این بود که برای برخی از دانشجویان امتحانات از این حالتی که درس را حفظ می کردند و با پاسخ به چند سوال نمره می گرفتند خارج شد و ما برای بیشتر امتحاناتمان پروژه داشتیم.

وی ادامه می دهد: یکی از معایب این شیوه از آموزش این بود که از سر و ته برخی از دروس زده شد و طرح درس تغییر کرد. مثلا یکی از استادها ما صرفا هر جلسه چند پیام صوتی در واتس اپ قرار می داد و می گفت این ها را گوش کنید و بعد سوالی داشتید بپرسید. با این شیوه، کیفیت آموزش در برخی از دروس بسیار پایین آمد.

این دانشجوی کارشناسی ارشد مدعی است: ما اصلا از سامانه دانشگاه استفاده نکردیم و از آن جایی که اینترنت فقط برای سامانه دانشگاه مجانی محسوب می شد من و همکلاسی هایم مجبور شدیم برای اینترنت هزینه زیادی بپردازیم. اگر می شد این سامانه را به گونه ای طراحی کنند که همه ی دانشجویان از شهرها و روستاهای مختلف در آن حضور داشته باشند و بر عملکرد استادان هم نظارتی وجود داشته باشد، خیلی خوب می شد اما ما استادی داشتیم که اصلا کلاسی در واتس اپ یا سامانه های دیگر تشکیل نداد و صرفا هفته ای دو سوال در یک گروه مجازی قرار می داد و می خواست که پاسخ آن ها را ایمیل کنیم. به نظر من می توان در آینده برخی از کلاس ها حضوری باشد و برخی مجازی. این شیوه باعث می شود که شرایط دانشجویانی که شاغل هستند هم بهتر شود.

از صحبت های دانشجویان به نظر می رسد یکپارچگی در عملکرد دانشگاه ها وجود نداشته است. به طوری که برخی از آن ها رضایت بسیاری از کلاس های مجازی داشته اند و برخی دیگر معتقدند کیفیت کلاس های حضوری بالاتر است. البته با توجه به جدید بودن این نوع آموزش و عدم آمادگی دانشگاه ها و زیرساخت های مراکز علمی دانشگاهی برای تعمیم این نوع آموزش به همه دروس و همه مقاطع، برخی کسری ها و عملکردهای ضعیف قابل توجیه باشد. حال باید دید با توجه به تجربه چهارماه ای که برای مسئولان دانشگاه ها، استادان و دانشجویان اندوخته شده، ترم تحصیلی آینده که گفته شده بخش قابل توجهی از آن مجازی خواهد با چه کیفیتی برگزار می شود.